

Finansdepartementet
Via e-post
Fi.Registrator@regeingskansliet.se

Stockholm
2020-05-15

Ert dir
Fi2019/04318/BB

Vårt der
2020/017

Remiss beträffande betänkandet Modernare byggregler (SOU 2019:68)

Näringslivets Regelnämnd NNR har erhållit det aktuella ärendet på remiss och önskar att framföra följande synpunkter.

Den aktuella kommittén har verkat under tre år och har tidigare presenterat flera delbetänkanden med olika inriktning och olika typer av förslag. Det nu remitterade betänkandet är det slutliga. Uppdraget har i bred bemärkelse varit i att modernisera och förenkla olika förfaranden och processer inom plan- och bygglagen (PBL), vilket enligt NNR är ett högst nödvändigt behov givet problemen med hög komplexitet och stora kostnader som följer av det omfattande regelverket.

I det aktuella betänkandet presenteras ett stort antal förslag som sammantaget ska bidra till att effektivisera och förenkla byggandet i Sverige. Mot bakgrund av den stora bristen på bostäder som finns på flera orter i Sverige är det enligt NNR ett välkommet initiativ. I förlängningen kan det påskynda processen och göra det billigare att producera nya bostäder samt utveckla existerande bestånd.

Bristen på bostäder medför stora indirekta samhällsekonomiska kostnader eftersom företagen får svårt att kunna attrahera personal på orter med en betydande brist på bostäder eller med en hög prisnivå. Otaliga utredningar har genomförts under de senaste två decennierna men problembilden är tyvärr lika bestående som tidigare. Vi menar att en brist i sammangånget är och har varit avsaknaden på systemanalys för hela bostadsmarknaden. Fokus har istället varit olika detaljer var för sig och över tid vilket gjort att viktiga reformer inte kommit att genomföras eller profiterats.

Det remitterade betänkandet innehåller i princip fem huvudförslag. Dessa kan sägas utgöras av att kraven för ombyggnad tas bort från plan- och bygglagen, att större frihet ska medges gällande själva utformningen av bostaden, att Boverket får i uppdrag att reformera

byggreglerna (BBR) genom att minimera de allmänna råden i föreskrifterna och ta bort hänvisningar till standarder, att det inrättas en ny myndighet – Byggkravsnämnden - med uppgift att kunna lämna förhandsavgörande om huruvida en lösning uppfyller vissa krav samt att kraven på certifierade sakkunniga och kontrollansvariga avskaffas i plan- och bygglagen.

NNR avser inte i detalj att kommentera var och ett av de presenterade huvudförslagen utan önskar lämna mer övergripande synpunkter och kommentarer. Vi har själva vid flera tillfällen undersökt hanteringen av PBL-ärenden i kommunerna och där funnit stora skillnader i tillämpningen. Mot denna bakgrund delar vi själva problembilden som utredningen pekar på vad avser olikheter i olika typer av ärenden.

Det krävs sannolikt flera olika typer av åtgärder på olika nivåer för att minska skillnaderna bland landets kommuner. Utredningen pekar med sitt förslag på att en ny myndighet skulle kunna ge ett förhandsbesked i olika frågor, vilket är ett intressant förslag och som sedan länge finns på skatteområdet. Frågan är nog mer komplicerad än att enbart en ny myndighet kan lösa ut detta med tanke på omständigheterna med kommunalt självstyre och att det politiska ansvaret är begränsat i rättslig mening. Frågan om s.k. kommunala särskriv har visat att det är svårt trots explicit förbud i PBL att få bort detta helt från agendan. NNR tror definitivt som utredningen pekar på att det krävs utökade rättsliga förutsättningar att harmonisera tillämpningen i kommunerna och förhandsbesked i någon form och av relevant instans kan vara ett sådant verktyg.

Utredningen behandlar i viss mån även frågan med att ökad digitalisering skulle kunna förenkla processerna, vilket enligt NNR är ett spår som definitivt bör analyseras vidare och åtföljas av mer skarpa förslag. Här skulle portallösningar med information över pågående ärenden och fattade beslut kunna vara till stor hjälp för såväl kommunerna som för berörda företag. Detta skulle kunna vara ett mer mjukt sätt att få till en likartad tillämpning genom att öka tillgången på kunskapen om hur andra har gjort. Det känns angeläget inte minst för att beakta att det i flertalet fall idag är snarlika tekniska lösningar som används för att möta BBR, vilket borde ligga till grund för en princip med ömsesidigt erkännande mellan kommunerna. För att nå dit krävs att regeringen ställer krav på kommunerna eftersom dessa tekniksprång inte kommer att ske strikt frivilligt. Alla kommuner befinner sig i olika faser vad gäller tekniska system och ser kanske inte mervärdet av att enhetliga och kompatibla system används.

En fråga som behandlas av utredningen är den detaljstyrning som sker på området och som följer av det omfattande regelverket – BBR- med föreskrifter och allmänna råd. Här föreslås en översyn för att komma bort från dagens detaljstyrning och mer kunna ställa typ funktionskrav. Fördelen är att marknaden i form av olika byggherrar och beställare med sådana krav själva då kan bedöma vilka åtgärder som bör vidtas för att kunna leva upp till kraven. Med större frihetsgrader kommer förutsättningarna för innovationer att ökas och således får mindre detaljstyrning anses vara en välkommen inriktning. Sverige är lite unikt med fokus på alla dessa detaljer och det finns all anledning av att lyfta blicken och försöka komma bort från dagens modell eftersom inte alltid myndigheterna besitter den bästa kunskapen.

Med hänsyn till mängden krav som omgärdar till exempel nyproduktion av bostäder hade det varit på sin plats att kommittén presenterat någon form av skattning med räkneexempel eller mer kvalificerat resonemang i konsekvensanalysen om möjliga besparingar med de presenterade förslagen. Med sådan information kan bereda beslutsfattare lättare få en

uppfattning om vad som främst bör prioriteras för att sänka konstidéerna och vilka regler som medför högst kostnader. Vi saknar således väsentliga delar i den presenterade konsekvensanalysen.

Vi tror att utredningens förslag har identifierat flera väsentliga problem inom ramen för sitt utredningsarbete, men samtidigt kan det finnas alternativa lösningar och som vidare bör diskuteras i sammanhanget. NNR menar därav att flera frågeställningar kan behöva analyseras vidare innan det går att fatta beslut om definitiv inriktning och lämplighet. För att bostadsmarknadens funktionssätt ska förbättras behövs främst inte mer regler och fler myndigheter utan snarare rätt reformer.

Näringslivets Regelnämnd NNR

Tomas Lööv